

کرونا در ایران؛ سیاست فرسایشی حکومت در قبال زندانیان سیاسی

گسترش کووید ۱۹ باعث نادیده گرفتن وضعیت
زندانیان سیاسی شده است

پانته‌آ بهرامی

چهارشنبه ۲۰ فروردین ۱۳۹۹ برابر با ۸ آوریل ۲۰۲۰

سازمان زندان‌های ایران زیر نظر قوه قضاییه جمهوری اسلامی ایران،
به ریاست ابراهیم رئیسی فعالیت می‌کند -

در دورانی بسر می‌بریم که تسلط ویروس کووید ۱۹ بر زندگی روزانه و
درگیری با مشکلات قرنطینه، مسائل جامعه از جمله موضوع زندانیان
سیاسی را به حاشیه رانده است. حتی رسانه‌های مسلط نیز دغدغه‌های
اصلیشان با کرونا گره خورده است و کمتر توجهی به زندانیان دارند.
قوه قضاییه ایران تحت فشارهای داخلی و بین‌المللی مجبور به عقب
نشینی شده و به بخشی از زندانیان عادی مرخصی داده است. سخنگوی
قوه قضاییه اعلام کرده به ۸۵ هزار زندانی مرخصی داده است. این
مرخصی اما شامل همه زندانیان سیاسی نشده بلکه کسانی که حکمشان
زیر ۵ سال باشد. بنابراین بخش بزرگی از زندانیان سیاسی در حالی‌که
کرونا نه تنها در ایران بلکه در همه جای دنیا غوغا کرده و وضعیت

زندان‌ها غیر بهداشتی و خطرناک است، همچنان در زندان مانده اند.

پیشنهادی که برخی از کنشگران از جمله زندانیانی مثل جعفر عظیم زاده، فعال کارگری می‌کنند آزادی همه زندانیان تا پایان قائله کروناست، زیرا زندان محل تولید نیست و امکانات بهداشتی نیز ندارد. برای مثال آلبانی همه زندانیان کشور را آزاد کرده است. در زمانی که گفته می‌شود تجمع باعث سرایت بیماری می‌شود، بنابراین احتمال اینکه هم زندانیان و هم زندانبانان در معرض این ویروس قرار گیرند بسیار زیاد است. جعفر عظیم زاده در نامه ۱۴ فروردین خود اشاره کرده که در اتاق ۸۰ نفره تنها با دو ماسک بسر می‌برند. پرسش این است: چرا حکومت اسلامی تن به آزادی زندانیان سیاسی نمی‌دهد؟ و چه گروه‌هایی را آزاد نمی‌کند؟

زنان در بند

مریم اکبری منفرد از سال ۸۸ تنها به دلیل تماس تلفنی با خویشاوندانش در کمپ اشرف در زندان بسر می‌برد و به ۱۵ سال زندان محکوم شده است. از افرادی است که قوه قضاییه حاضر نشده به او مرخصی بدهد. زینت جلالیان در زندان خوی است. او تنها زندانی زن سیاسی محکوم به ابد است. این زن کرد متولد ۱۳۶۱ است و تاکنون به مرخصی نرفته است. با همه فشارها حاضر به مصاحبه تلویزیونی نشده و گفته: «نه تنها خود شکنجه شده ام بلکه شاهد اهانت، شکنجه و از همه بدتر شاهد اعدام ۱۰ نفر از هم‌بندی‌هایم بوده‌ام. آیا دردی بزرگتر از این هست؟ تازه این ظالمان از من می‌خواهند ابراز پشیمانی کنم، مگر ممکن است منی که این همه ظلم و زور را با چشمانم دیده ام اظهار پشیمانی کنم؟»

یاسمن آریایی فعال حقوق زنان و دختر منیره عرب شاهی فعال مدنی به همراه صبا کردافشاری از کنشگران معترض به حجاب اجباری هستند که حکم‌های بسیار سنگین گرفته اند. آنها در زمان انتقال به دادسرای اوین با سرو دست کبود و شکسته مجبور به امضای کیفرخواستی شدند که روی آن نوشته شده بود: «ما اغتشاشگر و شورشگر هستیم و حتی امکان تبدیل به قرار وثیقه نیز برای ما مقدور نیست.»

وکلا و دانشجویان زندانی

نسرین ستوده وکیل سرشناس در زندان اوین است که با نامه‌های متعدد وضعیت اسفبار زندان را افشا کرده و گفته در زندان از ماسک و دستکش خبری نیست. وی ادامه داده: «نهادهای نظامی و اطلاعاتی که با

تحمیل مدیریت‌های ستیزه‌جویانه‌شان، امنیت کشور را برهم زده‌اند، همچنان بر ادامه حبس زندانیان سیاسی در شرایط پرمخاطره کنونی اصرار می‌ورزند».

فروزان یزدانی پور دانشجوی دانشگاه تهران در فوریه امسال در منزل خود دستگیر شد. هنوز از علت بازداشتش خبری نیست.

منتقدین به مذهب

سهیل عربی فارغ التحصیل عکاسی است که در سال ۹۲ به خاطر انتشار مطالبی در نقد مذهب از سوی ماموران قرارگاه ثارالله سپاه پاسدارن دستگیر شد. به قول خودش نسلی که نمی‌خواهد دیگر نسل سوخته باشد. سهیل عربی تنها به خاطر اندیشه و قلمش زندانی است، عملی برخلاف حکومت انجام نداده، تنها آن را مورد نقد قرار داده است. او ابتدا به اعدام و سپس به هفت سال و نیم زندان محکوم شد. او در زندان فشافویه و به خاطر اعتراض به وضعیت خود هم اکنون در اعتصاب غذا بسر می‌برد.

فعالان حقوق بشر و مدنی

آتنا دائمی کنشگر مدنی، مشکوک به بیماری ام اس است. قوه قضاییه حتی حاضر نشده به او مرخصی بدهد. سعید شیرزاد، فعال حقوق کودکان چند ماه بیشتر به محکومیت اش باقی نمانده است. همواره از رفتنش به مراکز درمانی جلوگیری شده و اکنون در زندان رجایی شهر است. گلرخ ایرایی و آرش صادقی با اینکه اسمشان در لیست مرخصی بوده از دادن مرخصی به آنها ممانعت کرده اند. آرش صادقی اولین دستگیری اش به خاطر اعتراض به نتایج انتخابات ۸۸ بوده، سه بار دستگیر و آخرین بار به ۱۹ سال محکوم شده است. او از بیماری سرطان رنج می‌برد، از بازوی راستش یک غده سرطانی را بیرون آورده اند. به دلیل عدم اجازه ادامه معالجه در بیرون زندان بازوی راستش بی حس و متورم شده است. مینا احدی فعال حقوق بشر معتقد است، حکومت نوعی انتقام جویی از زندانیانی که حاضر به مماشات با جمهوری اسلامی نیستند را پیشه کرده است.

کنشگران کارگری

جعفر عظیم زاده دبیر هیات مدیره اتحادیه آزاد کارگران، به خاطر فعالیت‌های صنفی به ۱۷ سال حبس تعزیری محکوم شده است. او می‌نویسد: «راه‌های ورود و گسترش ویروس کرونا به زندان به راحتی باز

است و در صورت بروز و گسترش این ویروس، ما به جای تلفات دو درصدی با تلفات ۷۰ تا ۸۰ درصدی و یک فاجعه انسانی روبرو خواهیم بود.

آموزگاران زندانی

محمد حبیبی از آموزگاران است که هفت سال و نیم حکم دارد. از رسیدگی پزشکی و ملاقات محروم است. ملاقات‌های زندان متوقف شده است. شیوا محبوبی سخنگوی کمیته مبارزه برای آزادی زندانیان سیاسی می‌گوید، زمانی که در زندان‌ها به شدت تراکم جمعیت حاکم است و مسائل بهداشتی رعایت نمی‌شود، افزون بر آن زندانبانان به بیرون رفت و آمد می‌کنند، عملاً ندادن ملاقات به زندانیان بی‌معنی است. محمد حسین سپهری معلم فیزیک است که به اتهام شرکت در فعالیت‌ها و تجمعات فرهنگی بازداشت شده است. اصغر سپهری برادر او در تویتر خود نوشته که محمد حسین سپهری کرونا گرفته است. علائم کرونا در او از ۹ فروردین پیدا شده و ۱۴ فروردین او را به همراه دیگر زندانیان بیانیه ۱۴ نفره (بیانیه ای که امضاکنندگان آن خواستار استعفای خامنه‌ای شده بودند) به اطلاعات برده‌اند و اکنون در انفرادی است. او از خدمات پزشکی محروم است و لازم است فوری به بیمارستان منتقل گردد. هاشم خواستار نماینده معلمان و یکی از امضاکنندگان بیانیه ۱۴ فعال سیاسی است. او در سال ۱۳۹۸ دستگیر شد. محمد نوری زاد، جواد لعل محمدی و حوریه فرج زاده همگی در مقابل دادگاه انقلاب مشهد دستگیر شدند. هاشم خواستار در زندان وکیل آباد مشهد باممنوعیت تلفن و ممنوعیت ملاقات روبروست، با این وصف می‌گوید: «بر سرفروغ برحقم ایستاده‌ام.»

شورش و فرار از زندان‌ها

در زندان‌های بسیاری شورش صورت گرفته است. برای این زندانیان مردن از کرونا و یا کشته شدن در زمان فرار تفاوتی ندارد. از جمله در زندان سقز، نزدیک به ۸۰ نفر فرار کردند. این شورش‌ها در خرم‌آباد و الیگودرز نیز صورت گرفت. در زندان عادل آباد شیراز هنگام فرار پنج نفر کشته شدند. در زندان تهران بزرگ یا فشافویه، تبریز، یزد و قزل‌حصار همدان، مهاباد و دو زندان اهواز یعنی سپیدار و شیبان نیز شاهد این شورش‌ها بودیم. به نظر می‌رسد که زندانبان‌ها نیز در این شورش‌ها همکاری کرده‌اند و برخی از آنان بنا بر اخبار مطبوعات داخلی دستگیر شده‌اند.

در مجموع وضعیت زندان‌ها در زمان شیوع بیماری کرونا بسیار اسفبار

است. شیوا محبوبی می گوید حکومت برای برخی از زندانیان وثیقه‌های سنگین مقرر کرده و خانواده‌ها قادر به تامین آن نیستند. وی اضافه می‌کند: «۲۰۰ زن در زندان رضاییه دست به اعتصاب غذا برای آزادی در وضعیت کرونا زدند. در زندان رجایی شهر ملاقات نمی‌دهند ولی هیچگونه پیشگیری از ابتلا به بیماری کرونا در زندان وجود ندارد.» در ماه مارس ۱۰۰ نفر از زندانیان اوین و فشافویه دست به اعتصاب غذا زدند و خواستار آزادی به خاطر کرونا بودند. به نظر می‌رسد بهترین راه حل آزادی زندانیان تا پایان قائله کرونا است، همانگونه که برخی از کشورها از جمله آلبانی انجام داده و همه زندانیان را آزاد کرده‌اند.